

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ CESTY:

Erasmus Staff Training in Université de Liège, Liège (Belgium)

08.05. - 12. 05. 2017

https://www.ulg.ac.be/cms/c_5000/fr/accueil

Miroslava Pourová

Díky Fondu podpory zahraničních cest knihovníků Asociace knihoven vysokých škol ČR jsem měla možnost zúčastnit se studijní stáže Erasmus Staff Training in University de Liège v Belgii

(<http://lib.ulg.ac.be/fr/content/open-access-erasmus-staff-week-2017>). Akce je pořádána již třetím rokem pro administrativní pracovníky z evropských institucí. Program je rozdělen do tří okruhů: Open Access, In Search of HR Excellence in Research a Joint Masters and PhDs: a Tool for Your Institutional Strategy. Zúčastnila jsem se prvního bloku, který pořádá knihovna Université de Liège (<http://lib.ulg.ac.be/>) pro knihovníky, případně jiné zaměstnance akademických (institucionálních) knihoven, kteří chtějí implementovat nebo rozvíjet nástroje a služby pro otevřených přístup.

Program stáže chtěl především reflektovat nové role a příležitosti, které přinesl otevřený přístup a otevřená věda akademickým knihovnám. Zahrnuta proto byla témata: institucionální politika, institucionální repozitáře, autorské právo, otevřená věda, data, role knihoven, zkušenosti Université de Liège a zkušenosti jednotlivých účastníků.

První den dopoledne se všechny tři zúčastněné skupiny sešly v historické budově Université de Liège a byly přivítány rektorem univerzity A. Corhayem, prorektorem B. Rentierem a vedoucí oddělení zahraničních vztahů R. Clootsovou. Byl představen stručný program všech tří skupin a po společném obědě se skupiny rozdělily, aby se jednotliví účastníci seznámili s organizací celého týdne. Po organizačních záležitostech následovalo představení jednotlivých účastníků, kdy si každý vylosoval vizitku jednoho účastníka, se kterým následně dělal rozhovor a představoval jej ostatním. Ve skupině pro open access se sešlo 20 účastníků ze Švýcarska, Rumunska, Finska, Litvy, České republiky, Německa, Polska, Francie, Velké Británie, Malty a Holandska.

Následovala přednáška ředitele knihovny Paula Thiriona o situaci na univerzitě a institucionální politice. Na prezentaci navazovalo zasazení do kontextu belgického a evropského rámce politiky open access od Erica Laureyse.

Odpolední blok pak zahájila koordinátorka celého týdne Dominique Chalono, která nám představila digitalizační projekty knihovny DoNum (<http://donum.ulg.ac.be/>) a ukázala nám digitalizační dílnu a knihovnu s historickým fondem knihovny. V současné době má knihovna zhruba 5 000 digitalizovaných objektů z 9.-21. století a 94% z nich je volně přístupných. Ke každé knize navíc kromě bibliografického popisu připojuje i odborný popis ilustrací a obsahu knihy od odborníků z univerzity. Poté jsme již měli volný program a na večer byl připraven koncert Music and Astronomy.

Přednášky druhého dne měly zastřešující název Open access Green - Repositories & added values. Ze středu města a z historické budovy univerzity se účastníci přemístili do univerzitního kampusu v Sart Tilman, který je situován na okraji města. Dominique Chalono představila institucionální repozitář Orbi, který univerzita buduje již od roku 2005. Kolega François Paquot nám pak představil repozitář kvalifikačních prací MatheO (<https://matheo.ulg.ac.be/>), kam univerzita ukládá magisterské práce od roku 2013, a platformu URBI, pomocí které si autoři mohou vygenerovat svou publikační činnost a životopis. Odpoledne patřilo prezentacím účastníků, kteří představovali institucionální

politiku a své repozitáře. Představeny byly univerzity z Malty, Rumunska, Finska, Litvy, Holandska a České republiky.

Třetí den byl nazván Open access-Gold publication, ve kterém nám ředitel knihovny Paul Thirion představil portál PoPuPS (<http://popups.ulg.ac.be/>), ve kterém jsou publikována otevřená odborná periodika, a účastníci diskutovali nad možností zlaté cesty publikování. Dominique Chalono navázala svou přednáškou o výzvách otevřeného přístupu, zhodnocení dosavadních zkušeností a s účastníky diskutovala o budoucnosti otevřeného publikování. Na odpoledne byl přichystán společenský program v podobě prohlídky uměleckých děl v knihovně nazvanou Librarty, prohlídka historické části města a projížďka lodí.

Čtvrtý den byl věnován datům a autorskému právu, souhrnný název pro celý blok byl Author rights, Open research data and Promotion. Svou přednášku přednesla Laurence Thys, která nás seznámila s historií autorského práva a s autorským právem v Belgii a zasadila jej do kontextu otevřeného přístupu. O otevřených datech, digitální ochraně a o datovém repozitáři DMPOnline měl přednášku François Paquot. Dopolední blok uzavřeli přednášky účastníků z České republiky, Německa a Velké Británie.

Odpoledne proběhl workshop účastníků o prezentaci jednotlivých témat otevřeného přístupu a jejich propagaci uživatelům. Každý z účastníků si vylosoval jednu problematiku otevřeného přístupu a měl navrhnout nejlepší a originální propagaci pro studenty a pro výzkumné pracovníky. Večer pak proběhl koncert Uni Centi v městském centru.

Poslední den patřil zhodnocení celého týdne, zodpovídání dotazů, které účastníci mohli psát během celého týdne a přípravě závěrečné zprávy o celém týdnu, která pak byla prezentována na závěrečném setkání všech tří pracovních skupin.

Celkové zhodnocení

V Belgii jsem se seznámila s celkovou koncepcí problematiky open access a její implementací na Université de Liège, ale díky sdílení „best practice“ také s koncepcí v dalších zúčastněných státech. Díky rozdělení problematiky otevřeného přístupu do logických ucelených bloků mohli všichni účastníci nejen čerpat zkušenosti z belgické univerzity, ale díky sdílení zkušeností všech přítomných mohli na stejný problém nahlížet z různých perspektiv a hledat nejlepší řešení pro svou instituci.

Université de Liège má velmi rozvinutou institucionální politiku otevřeného přístupu, díky povinnému odevzdávání publikačních výsledků naplněný repozitář, platformu pro publikování otevřených časopisů a repozitář kvalifikačních magisterských prací. Díky historickému fondu se může věnovat také digitalizaci. Pracovní tým má ideální podmínky pro realizaci otevřeného přístupu v praxi, snaží se rychle reagovat na nové trendy a své služby se snaží neustále zlepšovat a přicházet s novými nápady. Université de Liège může sloužit jako dobrý příklad řešení institucionální politiky a přístupu k open access.

Erasmus Staff Training na této univerzitě mohu doporučit nejen díky skvělé organizaci a skvělému, ochotnému a informacemi nabitému pracovnímu týmu, ale především pro sdílení vlastních zkušeností s ostatními účastníky a možnosti poznat open access knihovníky z celé Evropy.

Historická budova Université de Liège

Univerzitní kampus v Sart Tilman

Studovna periodik a starých tisků v historické budově univerzity

Studijní místa v knihovně v kampusu Sart Tilman

Oddělení starých tisků